

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
Ju2024/00175

Vår handläggare
Eva Mittermaier

Remissvar gällande ”Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (SOU 2024:7)”

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på betänkandet.

FOI tillstyrker utredningens förslag till åtgärder för att åstadkomma en reglering med tydligt ansvar för Lantmäteriet och tydligare regelverk för dataförmedlare. FOI tillstyrker också förslaget att säkerhetsskyddslagens regler ska gälla även överlåtelse av fast egendom. Dessutom instämmer FOI i att det finns behov av ökad gemensam kompetens och samverkan mellan myndigheter rörande arbete i anslutning till hantering av data.

FOI:s synpunkter

Utredningens förslag rör frågor i stort om arbetet med hantering och skydd av data, det vill säga digital information. Fastighetsinformation är knuten till geografiska data, geodata, men de aspekter om säkerhet och skydd som FOI vill peka på gäller alla typer av data. Dessa frågor behandlas på flera ställen i betänkandet men kommenteras sammanhållet nedan.

Informations- och cybersäkerhet är inte i fokus i utredningen, och inte heller säkerhetsskydd i stort. Digitaliseringen och beroendena mellan verksamheter är komplext och det finns en svårighet att överblicka på vilka sätt dessa kan utnyttjas av antagonister. En vittomfattande och allmän digitalisering kan därför öka samhällets sårbarheter för såväl antagonistiska som icke-antagonistiska risker. Under de senaste åren har flera tydliga exempel på icke-antagonistiska risker som väderhändelser, slarv eller misstag visat sig leda till samhällsomfattande störningar. Även om tillgång till data, såsom data ur fastighetsregister, ger stora fördelar så behöver myndigheter

förstå hur dessa data kan användas av antagonistiska aktörer i syfte att skada samhället. Ett digitalt tillhandahållande påverkar bedömningarna av riskerna för Sveriges säkerhet gällande tillhandahållande av andra data. Sådant tillgängliggörande aktualiserar ett antal grundläggande frågor om målkonflikter mellan öppenhet och tillgänglighet till information å ena sidan och hot mot Sveriges säkerhet å andra sidan. Var går gränsen mellan det som måste skyddas och det som ska vara öppet enligt offentlighetsprincipen? Hur mycket information kan man fritt tillgängliggöra innan risken för allvarliga effekter på Sveriges säkerhet eller den personliga integriteten blir för stor?

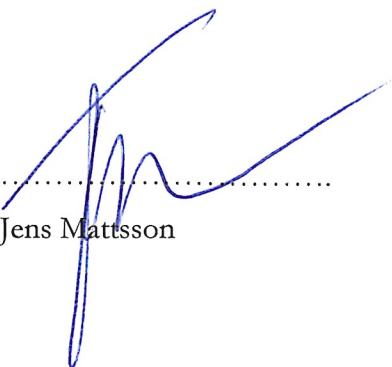
Bedömningen av vad som kan vara säkerhetskänslig geodata och omfattas av säkerhetsskyddslagen respektive vad som kan tillgängliggöras brett eller med användarvillkor (för vad som tillgängliggörs, i vilken form etc.) är därför en grannliga uppgift. Att arbeta med säkerhetsfrågor i en bredare bild blir centralt, för att förstå hur Sverige kan komma att påverkas. Vidare behöver riskerna vägas mot samhällsnyttan som ett ökat utbyte och tillgängliggörande av data kan medföra, för samhället och enskilda i stort.

Idag tar Lantmäteriet, med stöd av sin uppgift att föra fastighetsregistret, ansvar för att pröva lämpligheten i de data som tillgängliggörs. Detta behöver ske i samråd med andra aktörer. FOI önskar framhålla behovet av att höja kunskapen om hotbilden och riskerna kring informationsförsörjning bland offentliga aktörer. För att minska risken för att olika aktörer gör olika bedömningar av hot och risker anser FOI att en ökad samverkan mellan aktörer är nödvändig.

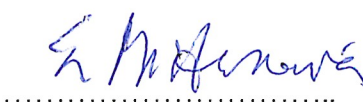
FOI har i ett gemensamt projekt tillsammans med Lantmäteriet konstaterat att fri tillgång till stora mängder öppna geodata kan underlätta eller orsaka hot och risker (FOI Memo 8296, *Möjliga hot och risker rörande öppna geodata - Redovisning av arbete i en förstudie*). FOI anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat den aggregeringsproblematik som föreligger när det gäller att bedöma risker mot Sveriges säkerhet. Det är ett särskilt allvarligt problem då det kan medföra att data som var för sig inte betraktas som skyddsvärda blir en säkerhetsrisk när de kombineras. Enskilda offentliga aktörer kommer inte att var och en för sig kunna överblicka denna problematik –riskbedömningar mm kommer att behöva ske i samverkan utifrån överenskomna hotbilder.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av forskningsledare Eva Mittermaier. I den slutliga handläggningen har även,

överdirektör Lena Nyberg, enhetschef Anders Norén, jurist Caroline Cruz Julander och särskild rådgivare Mikael Wiklund deltagit.

.....
Jens Mattsson

.....
Eva Mittermaier

Sändlista

Justitiedepartementet

(Ju.remissvar@regeringskansliet.se och Ju.L1@regeringskansliet.se)

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

AC

Chefsjurist

Särskild rådgivare